

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Factsheet Aanpak geldzorgen, armoede en schulden

1. Acties overkoepelend

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
1. Afspraken maken met VNG	Het kabinet, de VNG en Divosa zijn voornemens om afspraken te maken over het gezamenlijk streven naar het borgen van bestaanszekerheid. De komende periode vindt overleg plaats over de reikwijdte van de afspraken en het proces daar naartoe.	VNG, SZW	Q4 2022
2. Structurele middelen voor gemeenten voor voorkomen en bestrijden armoede en schulden	Zie 1	VNG, SZW	Vanaf 2023
3. Landelijk ondersteuningsprogramma voor gemeenten	Zie 1	VNG, NVVK, Divosa	Vanaf 2023
4. Coalitie tegen armoede	In het najaar organiseren we de landelijke aftrap van deze coalitie alwaar 100 bedrijven en maatschappelijke organisaties hun handtekening zullen zetten voor om concreet in beweging te komen tegen armoede.	SZW, Maatschappelijke partners en bedrijven	Q4 2022
5. Structureel betrekken ervaringsnetwerk	Inrichten ervaringsnetwerk voor actieve rol in vormgeving, uitvoering en evaluatie van programma's.	Landelijke Cliëntenraad, Schuldenambassadeurs, Sterk uit Armoede, EAPN	Q2 2022
6. Versterken vrijwilligers	Inzet is dat vrijwilligers zijn aangesloten op de Nederlandse Schuldhulp Route en dat in alle gemeenten vrijwilligers samenwerken met gemeenten. Versterken rol samenleving bij voorkomen en bestrijden armoede en schulden, bijvoorbeeld via buddy's.	Alliantie Vrijwillige Schuldhulp (AVS), gemeenten	Q4 2022
7. Communicatie	Communicatie in vervolg op Kom jij eruit? / De eerste stap helpt je verder. En vervolg op Sam& voor alle kinderen.	SZW	Q1 2023
8. Bewezen effectieve aanpakken in kaart brengen en opschalen	Geldzorgenlab, SchuldenlabNL, Preventie-aanpak. Aansluiten bij 20 focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid.	Onder andere wetenschap	Q1 2023
9. Experimenten nieuwe financieringsvormen	Met snelle financiële ondersteuning kunnen soms veel grotere problemen worden voorkomen. Daarom stimuleren we experimenten met nieuwe financieringsvormen, die geld voor hulp of voorzieningen eenvoudig beschikbaar kunnen maken. Een belangrijke notie is dat een investering ergens anders kostenbesparing kan opleveren, bij een ander onderdeel van de overheid of bij bedrijven. Daarom kijkt het onderzoek ook naar mogelijkheden om verschillende geldstromen te combineren, inclusief met privaat geld.	SZW, VWS, FIN	Q3 2023

2. Acties geldzorgen

Meer preventie van geldzorgen

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
1. Financiële educatie voor kinderen en jongeren	Het kabinet zal afspraken maken over het tegengaan van geldzorgen door ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren, met name in het mbo, financiële kennis, vaardigheden en competenties ontwikkelen.	OCW, SZW, FIN, VNG	Q1 2023
2. Gemakkelijk lenen en uitgeven bemoeilijken	Het kabinet zet in op het beschermen van consumenten bij het aangaan van een lening en het beschermen tegen risicovolle financiële producten en diensten zoals achteraf betalen, maar ook tegen de risico's van het kopen van crypto's. Het kabinet verkent waar aanvullende maatregelen in de vorm van gerichte voorlichting nodig is.	FIN, SZW	Doorlopend
3. Preventieve inzet op levensgebeurtenissen	Het kabinet zal afspraken maken over aandacht bij levensgebeurtenissen, zoals 18 jaar worden, zelfstandig gaan wonen, het krijgen van een kind, het overlijden van een partner, echtscheidingen of het vinden of verliezen van werk, voor het voorkomen van het ontstaan van geldzorgen.	SZW, BZK, JenV	Q2 2022
4. Lokale preventiecoalities	We versterken bestaande aanpakken door het vergroten van kennis, vaardigheden en vakmanschap van professionals en vrijwilligers (bijvoorbeeld rond cultuur sensitief werken) en het bouwen en versterken van lokale ketens. Doel is het verbinden van financiële, mentale en fysieke gezondheid met de netwerken van professionals en vrijwilligers dicht om de mensen heen.	SZW, VWS	Q1 2023
5. Effectieve interventies in kaart	Inzicht in wat werkt en wat niet werkt als het gaat om preventie is nog beperkt. Samen met experts en ervaringsdeskundigen brengen we effectieve aanpakken gericht op de preventie van geldzorgen in kaart.	SZW, BZK	Q2 2023

3. Acties armoede

Betere borging van bestaans- en inkomenszekerheid

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
1. Versterken inkomenszekerheid	Uitwerking en uitvoeren maatregelen regeerakkoord (zoals verhoging WML, herijking sociaal minimum/ commissie sociaal minimum, wijziging kostendelers-norm, herziening Participatiewet, Vereenvoudigings-agenda).	SZW (in overleg met betrokken partijen)	Lopend
2. Werk laten lonen en tegengaan armoedeval	Verruimen bijverdiengrenzen Participatiewet; Vervolg op onderzoek Stimulansz armoedeval bij gemeentelijke regelingen; Overleg met werkgevers en vakbonden over versterken CAO-loongebouw en eventueel nieuw sociaal akkoord.	SZW, VNG, gemeenten	Lopend
3. Tegengaan van energiearmoede	Het kabinet bundelt de krachten met gemeenten en energieleveranciers om ervoor te zorgen dat een energierekening niet leidt tot geldzorgen, mensen hun huis kunnen verduurzamen en dat uiteindelijk de energierekening lager wordt. Voor de middellange termijn wordt onder meer ingezet op het aan het werk krijgen van mensen die nu langs de kant staan voor de energietransitie, en het kennis- en ondersteunings-programma van TNO om gericht gemeenten te helpen.	SZW, EZK, BZK, VNG, gemeenten, energieleveranciers	Lopend
4. Tegengaan niet-gebruik van voorzieningen, met bijzondere aandacht voor werkenden met een laag inkomen	Aanpassen grondslag SUWI voor het verbeteren van mogelijkheden voor gegevensuitwisseling t.b.v. proactieve dienstverlening; Verbeteren toegang mondzorg. Beter benutten van digitale hulpmiddelen; Betere communicatie over maatregelen; Versterken kennis professionals en vrijwilligers.	SZW, VNG, andere betrokken partijen	Vanaf Q4 2022
5. Bevorderen (voldoende inkomen uit) werk voor mensen in armoede	Krijgt vorm via programma's als Dichterbij dan je denkt, Simpel Switchen en Breed Offensief. Verkenning mogelijkheden pilot om ouders met kinderen in armoede met voorrang naar werk te begeleiden.	SZW en gemeenten	Lopend
6. Toegang tot adequate huisvesting voor mensen met lage inkomens	Krijgt vorm via programma's van de minister voor VRO zoals Betaalbaar Wonen en Huisvesting Aandachts-groepen.	VRO, SZW	Lopend
7. Toegang tot zorg voor mensen met lage inkomens	VWS en SZW werken aan een betere samenwerking tussen de zorg- en sociaalhelpverleners, zodat mensen met en zonder hulpvraag sneller in beeld zijn en adequater worden geholpen. VWS en SZW verkennen een betere inzet van gemeentelijke regelingen ¹ met oog voor de samenwerking met zorgverzekeraars daarin.	VWS, SZW	Vanaf Q3 2022
8. Aandacht voor positie kinderen in armoede in koopkrachtplaatjes	Bij het maken van koopkrachtplaatjes expliciet de positie van kinderen in armoede zichtbaar maken.	SZW	Vanaf Q3 2022

1. Gemeenten ontvangen jaarlijks 268 miljoen euro (sinds 2017) ten behoeve van financieel maatwerk voor hun ingezetenen in verband met hun kosten van zorg en ondersteuning.

Iedereen doet mee en komt vooruit

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
9. Versterken vaardigheden en participatie kinderen in armoede	Betrokkenheid bij invulling en uitvoering Rijke Schooldag; verkennen mogelijke uitbreiding (gemeentelijke) kindvoorzieningen; vergroten en bestendigen bereik van kindvoorzieningen.	SZW, OCW, gemeenten, maatschappelijke partijen (zoals SAM&), Alliantie Kinderarmoede	Vanaf Q3 2022
10. Versterken veerkracht en vaardigheden volwassenen in armoede	Vervolg op onderzoek TNO naar belang van investeren in veerkracht en in factoren die (individuele) veerkracht ondersteunen, zoals welbevinden, sociaal kapitaal en gezondheid, met als inzet om professionals in sociaal domein handelingsperspectief te bieden; Versterken van de relatie tussen de aanpak van armoede en basisvaardigheden/ laaggeletterdheid, bijv. via een pilot; Verkenning naar wenselijkheid en haalbaarheid (digitaal) éénouderpunt voor ondersteuning van alleenstaande ouders.	SZW, Partners Tel Mee Met Taal, OCW, gemeenten	Vanaf Q3 2022
11. Stimuleren lokale (publieke/private) samenwerking te bevordering van de positie van mensen in armoede	Ondersteuning aan de Alliantie Kinderarmoede; Verkenning versterken initiatieven buddy's voor mensen in armoede.	SZW, OCW, Gelijke Kansen Alliantie, VWS, maatschappelijke organisaties, bedrijven, vrijwilligers	Vanaf Q2 2022
12. Professionals ondersteunen bij signaleren en omgaan met kinderarmoede	Verdergaande implementatie handreiking omgaan met armoede op scholen; Verkenning ontwikkeling/implementatie van handreikingen in andere domeinen (zoals MBO, kinderopvang en geboortezorg (in overleg met o.a. Kansrijke Start).	SZW, OCW, VWS en betrokken sectoren	Vanaf Q3 2022
13. Tijdelijke ondersteuning bij voedselvoorziening aan mensen met lage inkomens	Ondersteuning aan doelgroep voedselbanken door inzet budget ESF+, inclusief begeleidende maatregelen.	SZW	In Q3 2022 volgt stand van zakenbrief
14. Bevorderen van het welzijn en de inclusie van mensen in armoede	Samenwerking rond bevordering van de mentale en fysieke gezondheid van mensen met een laag inkomen (bevorderen bewegen, tegengaat eenzaamheid, mentale fitheid).	VWS, SZW, en maatschappelijke organisaties en gemeenten	Vanaf Q2 2022

4. Acties schulden

Een overheid die werkt voor mensen

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
1. Doorontwikkeling clustering rijksincasso	Intensiveren samenwerking bij inning en incasso-trajecten met als doel leveren van gezamenlijke dienstverlening in de minnelijke fase, zoals één gezamenlijke betalingsregeling Rijksincasso en een vorderingenoverzicht Rijk, voor burgers, ondernemers en hulpverleners. Hiermee voorkomen dat schulden onnodig oplopen.	CJIB (CAK, UWV, DUO en RVO)	Q2 2023
2. De positie van publieke schuldeisers bezien bij schuldhelpverlening en schuldsanering, zodat sneller tot een akkoord kan worden gekomen.	Door de afloscapaciteit evenrediger over alle schuldeisers te verdelen, hoeven private schuldeisers, waaronder kleine ondernemers, minder schulden kwijt te schelden. Dat kan financiële risico's verkleinen.	JenV, FIN, SZW	Q3 2023

Meer preventie van (problematische) geldzorgen

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
3. Reductiedoelstelling schulden	Statistieken over schulden zijn een belangrijke indicator voor het monitoren van kwantitatieve doelen voor armoede. Verkennen kwantitatieve doelstelling voor schulden op basis van CBS-statistieken en kwalitatieve doelstelling op basis van opschaling bewezen effectieve aanpakken.	SZW, VNG, SchuldenlabNL Bureau Wsnp, Alliantie Vrijwillige Schuldhulp	Q2 2023
4. Verduurzaming Nederlandse Schuldhulp Route (NSR)	Inzet van het kabinet is dat gemeenten en veelvoorkomende schuldeisers en maatschappelijke organisaties zijn aangesloten. Voortbestaan langere termijn moet worden geborgd.	NSR	Q2 2023
5. Intensivering vroegsignalering schulden	Vanaf 2023 structureel extra middelen voor gemeenten voor vroegsignalering. VNG en SZW voeren gesprek over de beschikbare middelen en wat de uitvoering waar kan maken.	VNG, SZW	Q3 2023
6. Experimenten met vroegsignalering voor aanvullende signalen	Hypotheekachterstanden, gemeentelijke belastingschulden, belasting- en toeslagschulden, studieschulden.	Gemeenten	Q3 2023
7. Uitvoering van en toezicht op Wet kwaliteit incassodienstverlening	Voornemen is inwerkingtreding 1 januari 2023. Gaat opstapeling van schulden en doorverkoop van schulden als verdienmodel tegen. AMvB in consultatie, voorlichtingscampagne voor incassodienstverleners in voorbereiding.	JenV	2023
8. Betalingsregeling voor iedereen beschikbaar	Stimuleren betalingsregelingen en persoonlijk contact schuldeiser-schuldenaar.	JenV, SZW	Q4 2022
	De rechter krijgt de mogelijkheid om in incassozaken betalingsregelingen te treffen. Een conceptwetsvoorstel voor consultatie is in voorbereiding.	JenV	Q2 2022
9. Maatschappelijk verantwoorde incasso en deurwaardersactiviteiten	De maatschappelijk verantwoorde incasso en deurwaardersactiviteiten worden verbeterd met intensievere samenwerking tussen incasseerders, gerechtsdeurwaarders en schuldhulpverleners. Hoe een sociaal tarief en verdienmodel te realiseren, inclusief de normering van buitengerechtelijke incassokosten, wordt verkend.	JenV	Q4 2023

Sneller perspectief op een financieel zorgeloze toekomst

Actie	Toelichting	Betrokken partijen	Tijdpad
10. Reactietermijn schuldeisers	Nieuwe regelgeving bijna gereed voor consultatie.	SZW, JenV	Q2 2022
11. Verkorten schuldhulptrajecten	Verkenning extra maatregelen om totale doorlooptijd te verkorten en belemmeringen in wet- en regelgeving daarvoor weg te nemen.	JenV, SZW	Q2 2023
12. Opschalen effectieve aanpakken	Bevorderen toepassing effectieve aanpakken: - Begeleiding naar en tijdens Wsnp (nazorg en redzaamheid) - Collectief schuldregelen (snel schulden oplossen) - Saneringskrediet/Waarborgfonds (snel schulden oplossen) - Schuldenknooppunt (veilige en digitale communicatie) - Jongeren Perspectief Fonds (jongeren, die meestal geen afloscapaciteit hebben, perspectief geven) - Schuldhulpverlening ondernemers met schulden (breed en afgestemd ondersteuningsaanbod).	Gemeenten, schuldeisers, SchuldenlabNL	Vanaf 2023
13. Kwaliteitsborging schuldhulpverlening	Monitoring en evaluatie Kwaliteitskader schuldhulpverlening.		Q2 2023
14. Schuldenpauze – breed moratorium beschikbaar	Evaluatie breed moratorium gestart. Gemeenten zijn opgeroepen om (gratis) gebruik te maken van de verwijzindex schuldhulpverlening (VISH). Gemeenten die ondersteuning bieden op het gebied van schulden aan inwoners kunnen dat in VISH kenbaar maken, zodat een deurwaarder weet waar hij even niet op pad hoeft te gaan. Zo wordt schuldenrust gecreëerd. Naar aanleiding van de ervaringen van gemeenten Amsterdam, Eindhoven en Den Haag en de NVVK met betrekking tot de uitstel van betaling (pauzeknop, noodstop) bepalen hoe deze aanpak landelijk op te schalen is.	SZW, JenV, VNG	Q1 2023
15. Landelijk Platform Schuldenbewind	Versterken samenwerking schuldenbewind, schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering. Bevorderen doorstroom van schuldenbewind naar gemeentelijke schuldhulpverlening om schulden op te lossen. Kwaliteitsborging schuldenwind. Doorvoering aanbevelingen (lopend) onderzoek financiering schuldenbewind.	Bewindvoerders, VNG, JenV, SZW	Doorlopend
16. Beter toezicht malafide schuldbemiddelaars	Regelgeving (om bestuursrechtelijke handhaving mogelijk te maken) gereed voor consultatie.	SZW, JenV, VNG	Q2 2022